



LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA SVEIKATOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS RESPUBLIKINĖS VILNIAUS POLIKLINIKOS VEIKLOS VERTINIMAS

2004 m. rugsėjo 10 d. Nr. 2010-5-2
Vilnius

IŽANGA

Sveikatos priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Respublikinė Vilniaus poliklinika (toliau – poliklinika) yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos biudžetinė įstaiga, teikianti ambulatorines pirminio ir antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Pagrindinis poliklinikos veiklos tikslas – gerinti ir nuolatos palaikyti tokią įstaigose prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos įsteigtose įstaigose tarnaujančių statutinių valstybės tarnautojų (pareigūnų) fizinę sveikatą bei psichiką, kuri atitiktų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigoms pavestoms funkcijoms vykdyti keliamus reikalavimus, teikti prieinamas, priimtinas ir tinkamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas pareigūnams ir asmenims, teisės aktų nustatyta tvarka pasirinkusiems polikliniką.

Audito problema. Atliekant auditą Sveikatos priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vilniaus ligoninėje (toliau – Vilniaus ligoninė), išankstinio tyrimo metu buvo nustatyta, kad poliklinikoje asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos ne tik statutiniams pareigūnams, bet ir kitų kategorijų pacientams. Už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas poliklinika gauna lėšas iš valstybės biudžeto ir iš privalomojo sveikatos draudimo fondo ir atsiranda prielaidos nerezultatyviai naudoti programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšas. Nustatyti poliklinikos valdymo ir darbo organizavimo trūkumai.

Audito atlikimo pagrindas – Veiklos audito 1-ojo departamento direktoriaus Rimanto Sanajevo 2004-07-01 pavedimas Nr.2010-5-2.

Audito tikslas – Sveikatos priežiūros tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos Respublikinės Vilniaus poliklinikos veiklos vertinimas.

Audito objektas ir uždaviniai:

1. Poliklinikos valdymo ir darbo organizavimo vertinimas.
2. Prisirašiusių asmens sveikatos priežiūrai pacientų sudėties vertinimas.

3. Poliklinikos išlaidų sąmatų sudarymo vertinimas.
4. Gautų lėšų už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas dinamikos ir panaudojimo vertinimas.

Audituojamas laikotarpis – 2003 –2004 metai. Siekiant nustatyti bendras tendencijas, buvo analizuoti ir ankstesnių metų duomenys bei 2004 metų liepos mėnesio duomenys.

Audito subjekto veiklos aplinka. Poliklinika yra biudžetinė įstaiga, kurios steigėjas yra Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM). Sveikatos priežiūros tarnyba prie VRM yra atsakinga už ministerijos vykdomos programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos uždavinio – teikti visapusiškai saugias, pažangiomis technologijomis pagrįstas asmens sveikatos priežiūros paslaugas bei užtikrinti statutinių pareigūnų ir kitų teisės aktuose nustatytų pacientų kategorijų prevencinę sveikatos priežiūrą ir psichologinės rehabilitacijos bei poilsio paslaugas įgyvendinimą. Šį uždavinį įgyvendina penkios įstaigos.

Poliklinikos nuostatuose¹ nurodyta, kad poliklinika savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, vidaus reikalų ministro, sveikatos apsaugos ministro įsakymais, kitas teisės aktais.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu² nustatytos grupės asmenų, turinčių teisę į asmens sveikatos priežiūros paslaugas sveikatos priežiūros biudžetinėse įstaigose, kurių steigėja yra Vidaus reikalų ministerija: vidaus tarnybos dalinių kariai, policijos ir vidaus tarnybos pareigūnai ir jiems prilyginti asmenys, vidaus reikalų sistemos tarnautojai, Vidaus reikalų ministerijos pensininkai, policijos ir vidaus reikalų pareigūnų šeimos nariai, tikrosios karo tarnybos kariai ir krašto apsaugos sistemos darbuotojai, Teisingumo ministerijos darbuotojai, Valstybės saugumo departamento, prokuratūros pareigūnai ir darbuotojai, teisėjai ir teismų tarnautojai, Muitinės departamento pareigūnai ir darbuotojai, Teisės universiteto Policijos fakulteto studentai ir pareigūnai, Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka asmens sveikatos priežiūrai užsiregistravę asmenys. Anksčiau minėtas nutarimas nenumato gydymo išlaidų finansavimo šaltinių. Kadangi visi minimi asmenys yra apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu, jiems teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos turėtų būti apmokamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšų. Pagal Sveikatos sistemos įstatymo 47 str. nuostatas Valstybės laiduojamos (nemokamos) sveikatos priežiūros paslaugos apmokamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo, valstybės ar savivaldybių biudžetų, savivaldybių sveikatos fondų lėšų.

Vidaus tarnybos statuto 39str. numatyta, kad asmens sveikatos priežiūros paslaugos pareigūnams Vyriausybės nustatyta tvarka apmokamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo, valstybės ir savivaldybių biudžetų, savivaldybių sveikatos fondų lėšų. Pareigūnų *papildomo* asmens sveikatos priežiūros rėmimo programos finansuojamos iš valstybės biudžeto. Pareigūnų pirminio ir

¹ Vidaus reikalų ministro 2003-02-03 įsakymas Nr. IV-44;

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-07-21 nutarimas Nr. 789 „Dėl Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų, kurių steigėjas yra Vidaus reikalų ministerija, nomenklatūros nustatymo.“

antrinio lygio sveikatos priežiūrą atlieka Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėjas yra Vidaus reikalų ministerija, o ten, kur jų nėra – kitos Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigos pagal pareigūno gyvenamąją vietą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2003-09-09 nutarimu Nr.1149 “Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų vidaus tarnybos sistemos pareigūnams apmokėjimo tvarkos nustatymo“ nustatė, kad asmens sveikatos priežiūros paslaugos vidaus tarnybos **pareigūnams apmokamos** Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka **iš**:

1. **Privalomojo sveikatos draudimo fondo** – kaip ir kitiems apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu.
2. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų, taip pat savivaldybių sveikatos fondų – kai pareigūnų – Lietuvos gyventojų asmens sveikatos priežiūros paslaugos įtrauktos į sveikatinimo veiklos priemones, finansuojamas iš šių šaltinių.
3. Lietuvos Respublikos **valstybės biudžeto** – kai šios paslaugos pareigūnams teikiamos asmens sveikatos priežiūros biudžetinėse įstaigose, kurių steigėja yra Vidaus reikalų ministerija, ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos skirtos pareigūnų asmens sveikatos priežiūrai **papildomai** remti.

Valstybės biudžeto lėšos (2 425 300 Lt) poliklinikai 2003 metais buvo skirtos Vidaus reikalų ministerijos vykdomos *programos* - Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos (programos kodas 15), *uždavinio* – teikti visapusiškai saugias, pažangiomis technologijomis pagrįstas asmens sveikatos priežiūros paslaugas bei užtikrinti statutinių pareigūnų ir kitų teisės aktuose nustatytų pacientų kategorijų prevencinę sveikatos priežiūrą ir psichologinės reabilitacijos bei poilsio paslaugas (kodas 02), *priemonės* – **teikti Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnams ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios nekompensuojamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto** (kodas 02) įgyvendinimui. Poliklinika vykdo ir Specialiąją Vidaus reikalų ministerijos finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programą (14 programa), kuriai 2003 metų patvirtinti asignavimai 857 000 Lt.

Audito procesas. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Veiklos audito 1 – ojo departamento direktoriaus R.Sanajevo pavedimu auditą atliko vyresnioji valstybinė auditorė B.Rudienė, valstybinė auditorė R.Obcarskienė, pakaitinis valstybinis auditorius R.Labrencis. Auditas pradėtas 2004-07-05 ir baigtas 2004-09-10.

Auditas atliktas vadovaujantis valstybinio audito reikalavimais, Tarptautinės aukščiausios audito institucijos INTOSAI standartais.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo (rašytinių dokumentų nagrinėjimo), apklausos (pokalbiai su darbuotojais, klausimynų pateikimas), stebėjimo, analitines procedūras.

Audito vertinimo kriterijai – poliklinikos veiklos, vykdančios programą Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos (priemonę - teikti Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnams ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios nekompensuojamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto), vertinimas rezultatyvumo ir atitikimo teisės aktų reikalavimams požiūriu.

AUDITO REZULTATAI

1. POLIKLINIKOS VALDYMO IR DARBO ORGANIZAVIMO VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 22 str. numatyta, kad biudžetinių įstaigų valdymo organų sudarymo tvarką, kompetenciją, funkcijas ir atsakomybę nustato Biudžetinių įstaigų nuostatai. Biudžetinės įstaigos valdymo organas yra administracija, kuri valdo įstaigą jos nuostatuose nustatyta tvarka.

Poliklinika yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos biudžetinė įstaiga. Poliklinikos nuostatų¹ 13p. nurodyta, kad būtina poliklinikos valdymo institucija yra administracija. Pagal nuostatų 14p. administracija organizuoja ir valdo poliklinikos veiklą, o poliklinikos direktorius tvirtina administracijos darbo reglamentą. Poliklinikos administracijos darbo reglamente nurodyta poliklinikos administracijos struktūra skyrėsi nuo poliklinikos nuostatuose numatytos poliklinikos administracijos struktūros. Audito metu (2004-09-03 įsakymas Nr.39) patvirtintas naujos redakcijos Poliklinikos administracijos darbo reglamentas ir administracijos struktūra suderinta su nuostatuose nustatyta poliklinikos administracijos struktūra. Administracijos posėdžių protokolai poliklinikoje nėra rašomi, o yra rašomi direktoriaus pasitarimų protokolai. Pasitarimuose svarstomi ir priimami įvairūs nutarimai (dėl procentinių priedų mokėjimo už papildomą darbo krūvį, intensyvią darbą, pavadavimą atostogų metu; dėl papildomų išmokų gydytojams už gerus darbo rezultatus ir kt.).

Pagal poliklinikos nuostatus poliklinikos finansinės veiklos kontrolę vykdo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vidaus audito tarnyba bei kitos valstybės institucijos. Nuostatuose vidaus auditoriaus funkcijos nenumatytos, tačiau poliklinikoje nuo 2001-08-03 0,5 etato antraeilėse pareigose dirba auditorius. Auditoriaus pareiginė instrukcija patvirtinta 2003-03-06 poliklinikos direktorės įsakymu Nr.5. Instrukcijoje numatytos auditoriaus funkcijos: atlikti poliklinikos medicininį auditą bei veiklos vertinimą taupumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu; ruošti metinę vidaus audito ataskaitą ir pateikti ją poliklinikos direktoriui; vertinti biudžeto išlaidų apskaičiavimo pagrįstumą sudarant sąmatas; tikrinti ir vertinti poliklinikos vykdomas programas; analizuoti ir vertinti materialinių ir finansinių išteklių naudojimo taupumą, efektyvumą bei veiklos rezultatyvumą ir vykdyti kitas funkcijas. Audito metu auditorius sudarė 2003 metų auditoriaus darbo ataskaitą, 2004 metų auditoriaus darbo planą. Pagal poliklinikos etatų sąrašą poliklinikoje numatyta direktoriaus pavaduotojo ekonomikai pareigybė, tačiau šis etatas neužimtas, o auditorius nevertina poliklinikos veiklos taupumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

Vidaus reikalų ministerijos Vidaus audito tarnyba pagal 2003 metų audito atlikimo planą atliko poliklinikos 2001-2002 metų finansinį ir veiklos auditą (2003-06-23 audito ataskaita Nr.23A1-11). Audito rekomendacijose siūlyta: tobulinti poliklinikos organizacinę struktūrą, įvertinti laisvų etatų reikalingumą; spręsti klausimą dėl nekilnojamojo turto registracijos sutvarkymo; inventorizuoti visus buhalterinio balanso straipsnius; užtikrinti papildomų išmokų

¹ *Vidaus reikalų ministro 2003-02-03 įsakymas Nr.1V-44.*

pagrįstumą skiriant priemokas ir priedus darbuotojams. Į audito rekomendacijas atsižvelgta ir paruošta Buhalterinės apskaitos tvarkymo metodika, poliklinikos vardu patikėjimo teise įregistruotas poliklinikos pastatas, su Vilniaus apskritimi pasirašyta sutartis dėl žemės sklypo panaudos teise suteikimo.

Poliklinikos direktorė 2003 m. sausio mėnesį (diena nenurodyta) patvirtino poliklinikos 2003 metų veiklos pagrindų priemonių planą. Plane nurodytos priemonės, įvykdymo terminai, vykdytojai, atsakingi asmenys. Poliklinikos direktorė nenustatė atsiskaitymo tvarkos už plane numatytų priemonių vykdymą, neatlikta priemonių plano įvykdymo analizė už 2003 metus, neanalizuoti strateginės krypties – **valstybės finansavimą skirti statutinių valstybės tarnautojų prevencinei sveikatos priežiūrai** – įgyvendinimo rezultatai.

Audito metu (2004-09-03) atnaujintos ir direktorės įsakymu patvirtintos Vidaus darbo tvarkos taisyklės ir darbo režimas.

Suminė darbo laiko apskaita, kaip numatyta Vyriausybės nutarime³, poliklinikoje neįvesta vidaus dokumentu, bet pirminės bei antrinės sveikatos priežiūros gydytojai ir slaugytojai, diagnostinių, gydomųjų ir kitų kabinetų personalas faktiškai dirba pagal suminę darbo laiko apskaitą. Pagal anksčiau minėtu nutarimu patvirtintų Darbų, sąlygų, kurioms esant gali būti įvedama suminė darbo laiko apskaita, suminės darbo laiko apskaitos įvedimo įmonėse, įstaigose, organizacijose tvarkos 4.2p. nuostatas suminės darbo laiko apskaitos darbo laiko režimas netaikomas darbuotojams, kurie šalių susitarimu dirba ne visą darbo laiką. Audito metu nustatyta, kad poliklinikoje suminė darbo laiko apskaita taikoma daliai darbuotojų, kurie dirba ne visą darbo laiką (ne pilnu etatu).

Poliklinikos registratūroje skelbti pirminės asmens sveikatos priežiūros gydytojų darbo laiko grafikai (2004 m. liepos mėnuo) skyrėsi nuo darbo laiko grafikų, pagal kuriuos pildomi darbo laiko apskaitos žiniaraščiai ir mokami atlyginimai.

Dalies administracijos darbuotojų darbo laikas, nurodytas 2004 metų sausio – liepos mėnesių patvirtintuose darbo grafikuose, neatitiko Vidaus darbo taisyklių, galiojusių iki 2004-09-03, nustatytam darbo laikui (darbo grafikuose nurodytas darbo laikas nuo 8 iki 16 val. be pietų pertraukos, o Vidaus darbo tvarkos taisyklėse nuo 8 iki 17 val. su pietų pertrauka).

Poliklinikoje nėra vidaus dokumento, kuriame būtų nustatyta, kaip paskirstyti pirminės asmens sveikatos priežiūros gydytojų darbo laiką pacientų priėmimui ir darbui apylinkėse. Be to, taikant suminę darbo laiko apskaitą, gydytojų darbo laikas kas mėnesį keičiasi ir tai gali sudaryti nepatogumus pacientams.

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 587 „Dėl darbų, kuriuose gali būti taikoma iki dvidešimt keturių valandų per parą darbo laiko trukmė, sąrašo, darbo ir poilsio laiko ypatumų ekonominės veiklos srityse, darbų, sąlygų, kurioms esant gali būti įvedama suminė darbo laiko apskaita, suminės darbo laiko apskaitos įvedimo įmonėse, įstaigose, organizacijose tvarkos patvirtinimo“

Kai kurių darbuotojų, kurie dirba ne tik Vilniaus poliklinikoje, bet ir kitose įstaigose darbo laikai dubliuojasi. Darbo kodekso 147 str. 3 d. yra nustatyta, kad darbuotojai privalo dirbti darbo (pamainų) grafikuose nustatytu laiku.

Audito metu (2004 metų liepos mėnesį) registratūroje nebuvo skelbiami darbo grafikai administracijos darbuotojų, kurie poliklinikoje papildomai dirba gydytojų pareigose ir nebuvo informacijos kuriame kabinete jie priimineja pacientus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintų Darbo sutarties dėl antraeilių pareigų (darbo) ypatumų 4 p. nurodyta, jog darbuotojas, norintis eiti antraeiles pareigas (dirbti darbą), iki darbo sutarties sudarymo turi pateikti darbdaviui, kuris darbuotoją priima į antraeiles pareigas (darbą), iš pagrindinės darbovietės gautą pažymą, kurioje turi būti nurodytas jo kasdieninio darbo toje darbovietėje pradžios ir pabaigos laikas. Audito metu nustatyta, kad dalis darbuotojų, kurie poliklinikoje ėjo antraeiles pareigas, buvo pristatę tik darbo grafikų pagrindinėse darbovietėse kopijas.

Pagal Darbo kodekso 158 str. nuostatas darbuotojams suteikiama ne ilgesnė kaip dviejų valandų ir ne trumpesnė kaip pusės valandos pertrauka pailsėti ir pavalgyti, kuri neįskaitoma į darbo laiką. Tuose darbuose, kur dėl gamybos sąlygų negalima daryti pertraukos pailsėti ir pavalgyti, darbuotojui turi būti suteikiama galimybė pavalgyti darbo laiku. Dalies poliklinikos administracijos darbuotojų darbo grafikai buvo sudaromi be pietų pertraukos. Auditorių nuomone, administracijos darbuotojų darbas nėra nepertraukiamo (nuolatinio) pobūdžio, todėl jų darbo grafikuose (darbo režime) turėtų būti numatyta pertrauka pailsėti ir pavalgyti, kuri nebūtų įskaityta į darbo laiką.

Poliklinikos darbuotojams 2003, 2004 m. mokami priedai už intensyvią darbą, papildomus darbo krūvius. Pirminės asmens sveikatos priežiūros gydytojams nustatytas 25 % priedas už intensyvią darbą apylinkėse, sergančiųjų, besimokančiųjų, atostogaujančių darbuotojų pavadinimą. Nuo 20 % iki 60 % tarnybinio atlyginimo dydžio priedai numatyti administracijos darbuotojams. Auditorių nuomone, mokant priedus už intensyvią darbą, papildomą darbą, neužtikrinant darbo grafikuose nustatyto darbo laiko kontrolės, atsiranda prielaidos neefektyviam lėšų naudojimui.

Poliklinikos pateiktose pastabose (2004-09-07 raštas Nr.11/1-01-392) dėl valstybinio audito ataskaitos projekto nurodyta, kad audito metu nustatyti darbo trūkumai buvo pašalinti, numatytos priemonės rekomendacijoms vykdyti, tačiau pilnai įvertinti kaip pašalinti pastebėti trūkumai bus galima atliekant tolesnę stebėjimą.

IŠVADOS

- 1. Poliklinikoje neįdiegta tinkama vidaus kontrolės sistema, neužtikrinta tinkama darbo drausmė, poliklinikos valdymas ir darbo organizavimas sudaro prielaidos neefektyviam valstybės lėšų naudojimui.**

2. Poliklinika neanalizavo, kaip vykdyta 2003 metų priemonių plane numatyta prioritetinga veiklos sritis – prevencinė asmens sveikatos priežiūra ir kaip įgyvendinta strateginė kryptis – valstybės finansavimą skirti statutinių valstybės tarnautojų prevencinei sveikatos priežiūrai.

REKOMENDACIJOS POLIKLINIKAI

1. Siekiant rezultatyvaus ir efektyvaus valstybės lėšų naudojimo, užtikrinti tinkamą darbuotojų darbo organizavimą ir darbo laiko apskaitos kontrolę.
2. Nustatyti konkrečias priemones strateginės krypties – valstybės finansavimą skirti statutinių valstybės tarnautojų prevencinei sveikatos priežiūrai – įgyvendinimui ir kontroliuoti jų įgyvendinimo eigą.

2. PRISIRAŠIUSIŲ ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪRAI PACIENTŲ SUDĖTIES IR APSKAITOS ANALIZĖ

Pareigūnų pirminio ir antrinio lygio asmens sveikatos priežiūrą atlieka Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurių steigėjas yra Vidaus reikalų ministerija, o ten, kur jų nėra – kitos Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigos pagal pareigūno gyvenamąją vietą.

Gyventojų prisirašymo prie pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau PASPI) tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu⁴. Pagal šios tvarkos nuostatas kiekvienas asmuo gali pasirinkti arčiausiai jo gyvenamosios vietos esančią arba jam patogiau pasiekiamą PASPI. Pasirenkant PASPI pildoma nustatyta prašymo gydytis pasirinktoje pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigoje forma (Nr. 025). Atskira statutinių pareigūnų prisirašymo prie pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos tvarka neregamentuota. Prisirašiusių prie PASPI asmenų kompiuterines duomenų bazes administruoja teritorinės ligonių kasos.

Už suteiktas pirmines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas iš PSDF biudžeto lėšų įstaigoms mokama pagal įrašytų į sąrašą aptarnaujamų gyventojų skaičių. Vieno gyventojų pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų metinė bazinė kaina nustatyta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000-06-14 įsakymu Nr. 327.

Asmenys, pasirinkdami gydytis VRM Vilniaus poliklinikoje, nustatyta tvarka pildo prašymą. Pasirinkusių gydytis poliklinikoje asmenų apskaita vykdoma kiekvienoje poliklinikos apylinkėje. Duomenys apibendrinimui pateikiami poliklinikos Medicinos statistikos kabinetui. Poliklinikos informacinėse duomenų bazėse yra sudaryti atskiri VRM statutinių pareigūnų ir kitų asmenų (ne statutinių pareigūnų) sąrašai. Asmenys - ne statutiniai pareigūnai įrašomi į Valstybinės

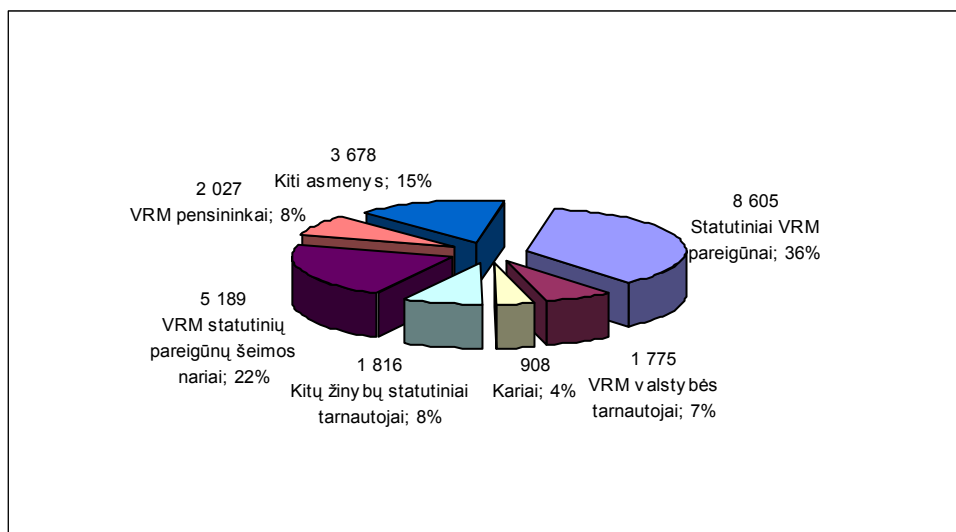
⁴ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001-11-09 įsakymas Nr. 583.

ligonių kasos administruojamą kompiuterizuotą informacinę sistemą „Sveidra“ (toliau – IS „Sveidra“). Statutiniai pareigūnai, įsiregistravę gydytis Vilniaus poliklinikoje, į IS „Sveidra“ neįrašyti. Statutiniai pareigūnai, pasirinkę asmens sveikatos priežiūros paslaugas ne VRM asmens sveikatos priežiūros įstaigose, į IS „Sveidra“ registruojami.

Poliklinikos atstovai dalyvavo Vilniaus teritorinės ligonių kasos posėdyje (2002-01-11 protokolas Nr.2), kuriame buvo svarstoma galimybė sudaryti sutartį dėl apdraustiesiems teikiamų paslaugų apmokėjimo iš PSDF lėšų ir nutarta, kad TLK turėtų būti prieinama informacija apie poliklinikos aptarnaujamus asmenis, kurių asmens sveikatos priežiūra apmokama iš valstybės biudžeto lėšų. Poliklinika ir Vilniaus TLK 2002-09-26 pasirašė Asmens duomenų teikimo sutartį Nr.139ad, kuria įsipareigojo teikti TLK duomenis apie suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir registraciją pirminėje sveikatos priežiūros įstaigoje (pagal draudžiamuosius privalomuoju sveikatos draudimu), tačiau apie statutinius pareigūnus tokia informacija Vilniaus TLK nebuvo teikiama.

Pagal poliklinikos pateiktus duomenis, 2004 metų pradžioje poliklinikoje gydytis buvo prisirašę 23 998 asmenys, iš jų 8 605 statutiniai VRM pareigūnai:

Poliklinikoje prisirašusių asmenų kontingentas



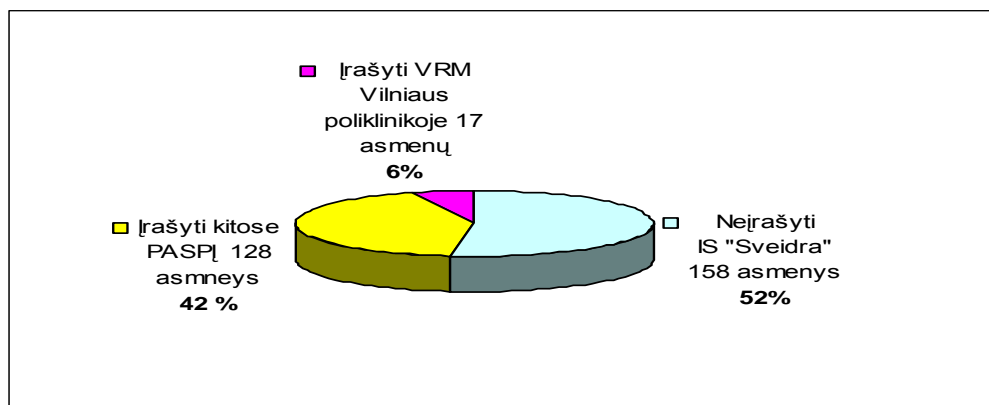
Poliklinikos ir Vilniaus teritorinės ligonių kasos 2003-04-04 pasirašytos sutarties Nr.63-03 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo draudžiamiesiems ir šių paslaugų apmokėjimo“ priede Nr.1 buvo numatyta, kad teritorinė ligonių kasa apmokės pirmines asmens sveikatos priežiūros paslaugas poliklinikoje, teikiamas 14 093 asmenims. Pagal poliklinikos pateiktus duomenis 2003 metų pradžioje poliklinikoje gydytis buvo prisirašę 16 131 asmuo ne statutinis VRM pareigūnas, t.y. 2 038 asmenimis daugiau negu numatyta sutartyje su ligonių kasa. Už šių 2 038 asmenų sveikatos priežiūrą Vilniaus teritorinė ligonių kasa nebuvo įsipareigojusi apmokėti, todėl yra rizika, kad jų asmens sveikatos priežiūrai buvo naudojamos valstybės biudžeto lėšos.

Vertinant pareigūnų apskaitą peržiūrėti 434 asmenų (atrinktų atsitiktinės atrankos būdu), poliklinikoje apskaitomų kaip statutiniai pareigūnai, prašymai gydytis. Nustatyta, kad 41 asmuo (9% iš patikrintų asmenų) **nėra statutinis VRM pareigūnas** – tai VRM tarnautojai, pareigūnų šeimos

nariai, VRM pensininkai. Kaip šeimos nariai, buvo registruoti vyresni kaip 24 metų amžiaus statutinių pareigūnų vaikai, vienu atveju – VRM pensininko anūkas.

Audito metu buvo įvertintas VRM Vilniaus poliklinikoje prisirašiusių statutinių pareigūnų prisirašymas gydytis ir kitose PASPĮ. Iš **303** atsitiktinės atrankos būdu atrinktų asmenų, poliklinikoje apskaitomų kaip statutiniai pareigūnai, **145** asmenys (arba 48%) Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenimis IS „Sveidra“ registruoti kaip prisirašę pirminei asmens sveikatos priežiūrai įvairiose PASPĮ. Iš šių 145 asmenų 17 prisirašę VRM Vilniaus poliklinikoje.

Informacinės sistemos „Sveidra“ duomenimis apie poliklinikoje registruotų statutinių 303 pareigūnų prisirašymą įvairiose PASPĮ



Stacionariam gydymui iš poliklinikos į VRM Vilniaus ligoninę 2003 metais buvo nusiųsti 1 864 asmenys, VRM statutiniai pareigūnai sudarė 21 % siųstų į minimą ligoninę asmenų.

Poliklinikoje prisirašiusių gydytis asmenų siųstų gydytis į VRM Respublikinę Vilniaus ligoninę 2003 m. kontingentas

	VRM statutiniai pareigūnai	VRM sistemos tarnautojai	Kitų žinybinių sistemų darbuotojai	VRM sistemos pensininkai	Kiti pacientai*	Bendras siuntimų skaičius
Siuntimai – absoliučiais skaičiais	387	196	80	492	709	1 864

*kiti pacientai – statutinių pareigūnų, nestatutinių tarnautojų šeimų nariai bei asmenys, nepriskirti išvardintoms grupėms

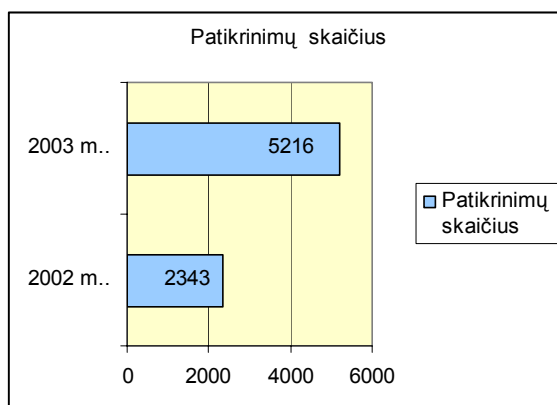
Pagal poliklinikos 2003 metų veiklos ataskaitą, pateiktą VRM Sveikatos priežiūros tarnybai, tais metais stacionarinis gydymas buvo taikytas iš viso 451 vidaus reikalų sistemos statutiniam pareigūnui - poliklinikos pacientui (387 asmenys gydėsi VRM Vilniaus ligoninėje, 64 asmenys kitose gydymo įstaigose), VRM Vilniaus ligoninėje gydėsi 86 % minimų pareigūnų.

VRM Vilniaus ligoninės teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų neapmokamos. Vilniaus poliklinikos 2003 metais nusiųstų gydytis į VRM Vilniaus ligoninę 79% asmenų nėra vidaus reikalų sistemos statutiniai pareigūnai. Auditorių nuomone, poliklinikos gydytojai minimai pacientų grupei nemokamoms stacionarinėms sveikatos priežiūros paslaugoms pasirinkti turėtų siūlyti tas gydymo įstaigas, kurios teikia paslaugas, apmokamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų.

VRM Vilniaus poliklinikoje profilaktiškai tikrinama pareigūnų sveikata ir vedama statutinių pareigūnų profilaktinių sveikatos tikrinimų apskaita. Poliklinikoje 2002 metais sveikata profilaktiškai patikrinta 2 343 statutiniams pareigūnams, 2003 metais – 5 216 statutinių pareigūnų,

t.y. 2003 metais VRM Vilniaus poliklinikoje sveikatą profilaktiškai pasitikrino 55 % daugiau pareigūnų nei 2002 metais.

Statutinių pareigūnų sveikatos profilaktiniai tikrinimai VRM Vilniaus poliklinikoje



VRM Vilniaus poliklinikoje analizuojami statutinių pareigūnų profilaktinių sveikatos tikrinimų rezultatai, vedama profilaktinių sveikatos tikrinimų metu išaiškintų naujų susirgimų bei rizikos faktorių apskaita, duomenys registruojami ir pagal vidaus tarnybų pageidavimą joms pateikiami.

Privalomų vidaus tarnybos sistemos pareigūnų sveikatos profilaktinių tikrinimų tvarka, patvirtinta Vidaus reikalų ministro 2004-03-18 įsakymu Nr. IV-81, nustato, kad statutinių pareigūnų profilaktiniai sveikatos tikrinimai atliekami VRM sveikatos priežiūros įstaigose. Auditorių nuomone yra rizika, kad, organizuojant profilaktinius statutinių pareigūnų sveikatos tikrinimus tik VRM sveikatos priežiūros įstaigose (Vilniaus ir Kauno poliklinikose), dėl transporto ir komandiruočių išlaidų gali būti panaudota daugiau valstybės biudžeto lėšų, negu pareigūnų sveikatą profilaktiškai tikrinant gydymo įstaigose pagal pareigūnų gyvenamąją ar darbo vietą.

IŠVADOS

- 1. Poliklinika neteikia duomenų Vilniaus teritorinei ligonių kasai apie statutinių pareigūnų registraciją pirminei sveikatos priežiūrai poliklinikoje ir apie jiems suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Dalis poliklinikoje pirmines asmens sveikatos priežiūros paslaugas gaunančių pacientų šioms paslaugoms prisirašę ir kitose gydymo įstaigose, todėl atsiranda prielaidos netaupiam valstybės lėšų naudojimui.**
- 2. Poliklinikoje netiksli šių įstaigų gydytis pasirinkusių asmenų apskaita, nėra kontrolės mechanizmo, užtikrinančio tikslią statutinių pareigūnų apskaitą.**

REKOMENDACIJA POLIKLINIKAI

Užtikrinti tinkamą prisirašiusių prie poliklinikos pirminei asmens sveikatos priežiūrai asmenų apskaitą ir teikti duomenis Vilniaus teritorinei ligonių kasai apie statutinių pareigūnų

registraciją pirminei sveikatos priežiūrai poliklinikoje bei apie jiems suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

3. IŠLAIDŲ ŠAMATŲ SUDARYMO VERTINIMAS

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo, Biudžetinių įstaigų įstatymo nuostatas valstybės biudžeto asignavimų valdytojas rengia ir, suderinęs su Finansų ministerija, tvirtina vadovaujamos įstaigos ir pavaldžių įstaigų programoms vykdyti darbuotojų skaičiaus normatyvus, mitybos, medikamentų, aprangos ir patalynės pinigines normas. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-06-15 nutarimo Nr.751 redakcija) 7.1 p. nurodyta, kad valstybės biudžeto asignavimų valdytojai praneša pavaldžioms įstaigoms 3 metų prognozuojamus pagrindinius veiklos rodiklius, maksimalių asignavimų dydį, išlaidų normas, darbuotojų skaičiaus normatyvus, būtinus programų šamatais projektuose numatomiems asignavimams tiksliai apskaičiuoti. Poliklinika, ruošdama 2003-2004 metų biudžeto programų išlaidų šamatas, šių normatyvų neturėjo.

Sudarant šamatais projektus nebuvo numatytas darbo užmokestis darbuotojams, kurie teikia asmens sveikatos priežiūros paslaugas prisirašiusiems poliklinikoje gyventojams (ne pareigūnams), apmokamas iš PSDF lėšų. 2003 metais nebuvo nustatytas darbuotojų skaičius, kuriems atlyginimas mokamas iš PSDF lėšų. Programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos 2004 m. šamatoje darbo užmokesčiui skirta 1699,8 tūkst. Lt, t.y. lėšos skirtos 150 poliklinikos etatų darbo užmokesčiui (bendras darbuotojų skaičius – 166,5, neskaitant ortopedinės odontologijos skyriaus darbuotojų, kurie teikia tik mokamas paslaugas). Poliklinikos direktorė patvirtino 16,5 darbuotojų užimamus etatus (10% bendro darbuotojų skaičiaus), kuriems darbo užmokestis mokamas iš specialiosios programos (kodas 88.1- PSDF lėšos). Audito metu nebuvo pagrįsta kuo remiantis tik 16,5 poliklinikos darbuotojų etatų darbo užmokestis mokamas iš PSDF lėšų. Pagal poliklinikos pateiktus duomenis, asmens sveikatos priežiūrai prisirašiusių asmenų skaičius 2004 m. pradžioje buvo 23 998, iš jų 8 605 statutiniai VRM pareigūnai, t.y. statutiniai pareigūnai sudarė tik 36 % bendro prisirašiusių asmenų skaičiaus, o darbo užmokestis iš programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšų mokamas 90% darbuotojų.

Auditorių nuomone, šiuo metu statutiniams pareigūnams teikiamos tos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurios pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-09 nutarimo Nr.1149 “Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų vidaus tarnybos sistemos pareigūnams apmokėjimo tvarkos nustatymo“ nuostatas turi būti apmokamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo – kaip ir kitiems apdraustiesiems privalomuoju sveikatos draudimu. Kol nėra detalizuotas papildomų sveikatos priežiūros paslaugų teikimas pareigūnams iš valstybės biudžeto lėšų ir nėra pasirašyta sutartis su Teritorine ligonių kasa (toliau –TLK) dėl jiems teikiamų paslaugų apmokėjimo,

darbo užmokesčio iš valstybės biudžeto programos lėšų dalis turėtų būti tolygi aptarnaujamų statutinių pareigūnų daliai (36 %) nuo bendro aptarnaujamų asmenų skaičiaus.

Pagal Vidaus reikalų ministerijos raštą (2004-09-03 Nr.1D-5260(7)) tik numatoma iš valstybės biudžeto lėšų finansuoti nustatyto sąrašo paslaugas pareigūnams, kurių apmokėjimas iš PSDF lėšų nėra numatytas.

Šamatoje nėra atskirtos išlaidos darbams, prekėms ir paslaugoms, finansuojamoms iš Vidaus reikalų sistemos socialinės garantijos programos ir iš specialios VRM finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos. Pavyzdžiui, rengiant sąmatos projektą ir skaičiuojant išlaidas medikamentams iš specialios VRM finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos 2003 m. vidutinis metinis kontingentas (prisirašiusių pacientų skaičius) nurodytas 24500, o 2004 m. projekte – 25000. Poliklinikos aptarnaujamo kontingento sąraše, sudarytame 2004-01-20, nurodytas prisirašiusių pacientų skaičius 23 998, tame tarpe VRM statutinių pareigūnų skaičius – 8605, ne pareigūnų skaičius – 15393. Poliklinika ir Vilniaus teritorinė ligonių kasa 2003-04-04 pasirašė sutartį dėl 14093 prisirašiusių gyventojų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, kuriems asmens sveikatos priežiūros paslaugos turėjo būti apmokamos iš PSDF lėšų. Auditorių nuomone, skaičiuojant lėšų poreikį medikamentams iš PSDF lėšų reikėtų išlaidas vienam pacientui dauginti ne iš visų poliklinikoje prisirašiusių gyventojų skaičiaus, o tik iš to prisirašiusių skaičiaus, kurie finansuojami PSDF lėšomis (ne pareigūnų) ir atskirai skaičiuoti valstybės biudžeto lėšų poreikį medikamentams pareigūnų asmens sveikatos priežiūrai.

Asmens sveikatos priežiūros paslaugos pareigūnams turėtų būti apmokamos iš PSDF lėšų, kaip ir visiems apdraustiesiems. Nuo 2002 metų pasirašomos sutartys su TLK dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo. Pasirašius sutartis su TLK sumažėjo asmenų, kuriems teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų, skaičius, tačiau programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos sąmata nebuvo patikslinta.

IŠVADOS

- 1. Poliklinikos sudarytos 2003 - 2004 metų išlaidų sąmatos nėra ekonomiškai pagrįstos.**
- 2. Pasirašius sutartis su TLK (pradedant 2002 metais) sumažėjo asmenų, kuriems teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų, skaičius, tačiau programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos sąmata nebuvo patikslinta.**
- 3. N detalizuotos papildomos asmens sveikatos priežiūros paslaugos pareigūnams, kurios turėtų būti finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų.**

REKOMENDACIJA POLIKLINIKAI

Sudarant sąmatų projektus 2005 metams:

- vadovautis VRM patvirtintais darbuotojų skaičiaus normatyvais, medikamentų, aprangos ir patalynės piniginiėmis normomis;

- sudaryti ekonomiškai pagrįstą sąmatos projektą dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo pareigūnams valstybės biudžeto lėšomis tik toms paslaugoms, kurios nekompensuojamos iš PSDF lėšų.

REKOMENDACIJA STEIGĖJUI

Patvirtinti poliklinikos darbuotojų skaičiaus normatyvą.

4. GAUTŲ LĖŠŲ UŽ SUTEIKTAS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS DINAMIKOS IR PANAUDOJIMO VERTINIMAS

Vilniaus poliklinika, kartu su kitomis VRM įstaigomis, vykdo Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos programą (15 programa) ir Specialiąją Vidaus reikalų ministerijos finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programą.

Programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos vykdymui poliklinikai 2003 metais patvirtinti asignavimai 2 425,3 tūkst. Lt (pagal biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą kasinės išlaidos 2003 m. 2 425,3 tūkst. Lt, faktinės - 2 437,5 tūkst. Lt). Valstybės biudžeto lėšos poliklinikai 2003 metais buvo skirtos Vidaus reikalų ministerijos vykdomos *programos* - Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos (programos kodas 15), *uždavinio* – teikti visapusiškai saugias, pažangiomis technologijomis pagrįstas asmens sveikatos priežiūros paslaugas bei užtikrinti statutinių pareigūnų ir kitų teisės aktuose nustatytų pacientų kategorijų prevencinę sveikatos priežiūrą ir psichologinės reabilitacijos bei poilsio paslaugas (kodas 02), *priemonės* – teikti Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnams ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios nekompensuojamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto (kodas 02) įgyvendinimui.

Poliklinikai 2003 -2004 metais nebuvo pateiktos konkrečios uždavinio priemonės, kurias turėjo vykdyti poliklinika. Sveikatos priežiūros tarnyba 2004-06-18 raštu Nr.11D-127 visų VRM įsteigtų asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nurodė tik bendrus programos uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijus. Pavyzdžiui, viena programos 02 uždavinio vertinimo kriterijų reikšmė – asmens sveikatos priežiūrai įsiregistravusių Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnų skaičius 11 000, tačiau kiek jų tenka Vilniaus poliklinikai – nenustatyta.

Poliklinikos direktorės pavaduotojos medicinai parengtoje 2003 metų Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos programos uždavinių įgyvendinimo rezultatų įvertinimo suvestinėje nėra nurodytos konkrečios poliklinikos vykdomos priemonės plano reikšmės, o pateiktos

visos VRM vykdomos programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos uždavinio (kodas 02) reikšmės.

Audito metu paprašyta Sveikatos apsaugos ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos paaiškinti, kokios pareigūnams teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos turėtų būti papildomai remiamos per Vidaus reikalų ministerijos programas.

Sveikatos apsaugos ministerijos sekretorius (2004-06-29 raštu Nr.10-(10.6-22)-3023) nurodė, kad papildomos pareigūnų asmens sveikatos priežiūros paslaugos su Sveikatos apsaugos ministerija nebuvo derintos.

Vidaus reikalų ministerijos sekretorius (2004-06-17 raštu Nr.1D-3642-(11) nurodė, kad kai visos VRM įsteigtos asmens sveikatos priežiūros įstaigos pasirašys sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis, dalį valstybės biudžeto lėšų planuojama papildomai skirti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų asmens sveikatos priežiūrai, neapmokamai iš PSDF biudžeto lėšų (tarnaujančių aukštos rizikos sąlygomis imunoprofilaktika, piktnaudžiavimo svaigiosiomis medžiagomis prevencija, psichologinio streso tarnyboje prevencija, savižudybių prevencija ir kt.).

Poliklinikai skirti valstybės biudžeto asignavimai programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos vykdymui 2000-2004 metais

Metai	Aptarnaujamų pacientų skaičius (metų pradžioje)		Valstybės biudžeto asignavimai programai Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos		Valstybės biudžeto asignavimai tenkantys vidutiniškai	
	Viso	T.sk. statutinių pareigūnų	Skirta Lt	Kasinės išlaidos Lt	Vienam aptarnaujamam pacientui Lt per metus	Vienam statutiniam pareigūnui per metus Lt
2000	25 033	8 908	2 808 000	2 808 000	112,17	315,22
2001	25 049	8 400	2 737 000	2 737 000	109,26	325,83
2002	25 092	8 791	2 425 000	2 425 000	96,64	275,85
2003	24 917	8 786	2 425 300	2 425 300	97,33	276,04
2004 I pusmetis	23 998	8 605	1 149 500	1 141 545	47,90 I pusmečiui	132,66 I pusmečiui

Vienam statutiniam pareigūnui iš programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšų vidutiniškai teko po 276,04 Lt. Valstybės biudžeto programos lėšos, tenkančios vienam poliklinikoje prisirašiusiam asmeniui (ne tik pareigūnui, pagal metų pradžioje prisirašiusių asmenų bendrą skaičių) 2003 metais sudarė 97,33 Lt (2 425 300:24 917), t.y. 26,81 Lt arba 37 % daugiau, negu vidutiniškai teko iš TLK gautų lėšų. Vienam poliklinikoje prisirašiusiam asmeniui (ne pareigūnui) 2003 metais asmens sveikatos priežiūrai iš TLK lėšų teko 70,52 Lt (1 137 578:16 131), nes TLK pateiktose PVM sąskaitose faktūrose nurodyta bendra paslaugų suma 1 137 578 Lt, o pagal poliklinikos pateiktus duomenis aptarnaujamų ne statutinių pareigūnų skaičius 2003 metų pradžioje buvo 16 131). Poliklinika apibrėžtų papildomų paslaugų pareigūnams neteikė, todėl iš valstybės biudžeto lėšų skiriant pareigūnui beveik 4 kartus daugiau lėšų, negu kitiems asmens

sveikatos priežiūrai prisirašiusiems pacientams teko lėšų iš TLK, o darbo užmokestį ir kitas išlaidas mokant iš valstybės biudžeto programos lėšų, liko nepanaudotos iš TLK gautos lėšos.

Poliklinikai skirti valstybės biudžeto asignavimai programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos vykdymui 2003 metais, lyginant su 2002 metais, nesumažėjo, aptarnaujamų pacientų, tame tarpe ir statutinių pareigūnų, skaičius nepadidėjo. Auditorių nuomone, nevedant atskiros lėšų apskaitos, kuriems pacientams asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos iš valstybės biudžeto lėšų ir PSDF lėšų, atsiranda sąlygos valstybės biudžeto programos lėšas naudoti pareigūnų ir kitų asmenų asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimui, o ne papildomų paslaugų, kurios nekompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, apmokėjimui, kaip numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-09 nutarimo Nr.1149 "Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų vidaus tarnybos sistemos pareigūnams apmokėjimo tvarkos nustatymo" 3 p. Nesant patvirtinto konkrečių papildomų paslaugų sąrašo, yra rizika, kad valstybės biudžeto programos lėšos dalinai naudojamos ne pagal paskirtį.

Specialiosios Vidaus reikalų ministerijos finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos vykdymui poliklinikai 2003 metais patvirtinti asignavimai 857 tūkst. Lt. Pagal poliklinikos biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo apyskaitą kasinės šios programos išlaidos 2003 m. 652,8 tūkst. Lt, faktinės - 642,9 tūkst. Lt (nepanaudota 214,1 tūkst. Lt).

Vilniaus poliklinika, vykdydama Specialiąją Vidaus reikalų ministerijos finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programą (2003 metais -14 programa), gauna pajamas ne tik už teikiamas mokamas paslaugas. Nuo 2002 metų poliklinika gauna pajamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo pagal poliklinikos direktorės ir Vilniaus teritorinės ligonių kasos direktoriaus pasirašytas sutartis ir jų priedus dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo.

**Poliklinikos Specialiosios VRM finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos gautos pajamos
2000 m.- 2004m. I pusmetyje**

Metai	Patvirtinti asignavimai Lt	Kasinės išlaidos Lt	Iš PSDF gautos lėšos			Į specialiosios programos asignavimus neįtrauktos lėšos didėjančia tvarka nuo 2002m. Lt
			Viso suma Lt	Į specialiosios programos asignavimus įtrauktos lėšos Lt	Į specialiosios programos asignavimus neįtrauktos lėšos	
2000	484 600	383 300	-	-	-	-
2001	517 600	423 300	-	-	-	-
2002	462 000	411 400	97 497	50 000	47 497	47 497
2003	857 000	652 810	1 128 848	455 000	673 848	721 345
2004 m. I pusmetis	989 900	415 097	622 463	745 900	- 123 437	597 908

Ne visos iš PSDF gautos lėšos įtraukiamos į Specialiosios Vidaus reikalų ministerijos finansuojamų įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos asignavimus ir panaudojami ne visi šiai programai patvirtinti asignavimai. Asmens sveikatos priežiūra Vilniaus poliklinikoje apmokama iš valstybės biudžeto lėšų ir PSDF lėšų. Išlaidos, teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas, finansuojamas iš programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšų ir teikiant

paslaugas, apmokamas iš PSDF lėšų, poliklinikoje atskirai neapskaitomos ir atsiranda sąlygos programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšas naudoti ne programos priemonės - teikti Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnams ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios nekompensuojamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto - įgyvendinimui.

Vilniaus teritorinės ligonių kasos (toliau - TLK) direktoriaus ir poliklinikos direktorės 2003-04-04 pasirašytoje sutartyje Nr.63-03 "Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo draudžiamiesiems ir šių paslaugų apmokėjimo" numatyta, kad poliklinika įsipareigoja iki kiekvieno mėnesio 10 dienos pateikti TLK :

- duomenis apie praėjusį mėnesį suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas;
- sąskaitas faktūras;
- nustatytos formos PSDF biudžeto lėšų panaudojimo ataskaitas.

Poliklinika pagal sutartis su Vilniaus TLK 2003 metais pateikė apmokėjimui už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas PVM sąskaitas faktūras, kuriose nurodyta bendra suteiktų paslaugų vertė 1 137 578,33 Lt. Iki 2004-01-08 TLK sumokėjo 1 128 848,80 Lt (liko neapmokėta 8 729,53 Lt).

Pagal Valstybinės ligonių kasos direktoriaus 2003-02-12 įsakymu Nr.1K-12 "Dėl teritorinių ligonių kasų finansinių ataskaitų tvirtinimo" patvirtintą formą Nr.1, poliklinikos 2003 m. IV ketvirčio ataskaitoje nurodytos visos metinės pajamos iš PSDF – 1 137 578 Lt, metinės išlaidos iš PSDF lėšų – 361 379 Lt. Poliklinikos pateiktame Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymo sveikatos priežiūros įstaigose 2003 m. IV ketvirčio ataskaitos aiškinamajame rašte nurodyta, kad "paprastosios išlaidos iš PSDF lėšų paskaičiuotos procentiniai nuo visų paprastųjų išlaidų. Procentas išvestas, atsižvelgiant į pajamų iš PSDF dydį bendroje pajamų sumoje". Išlaidos darbo užmokesčiui ir įnašai socialiniam draudimui iš PSDF lėšų parodytos tik 2003 metų IV ketvirčio ataskaitoje (30 643 Lt), nurodant, kad jos panaudotos vienkartinėms piniginiams išmokoms darbuotojams Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga. Pagal 2003 metų išlaidų sąmatas ir jų įvykdymo apyskaitas darbo užmokesčiui lėšos iš PSDF nebuvo skiriamos ir naudojamos, t.y. visi poliklinikos darbuotojų etatai buvo išlaikomi iš valstybės biudžeto lėšų. Ataskaitų duomenimis, 2003 metais nepanaudota 776 199 Lt gautų iš PSDF biudžeto lėšų (įskaitant ir išlaidas ilgalaikio turto įsigijimui). Ne visos iš PSDF gautos lėšos panaudotos 2004 metų I pusmetyje. Pagal ataskaitų duomenis 2004 m. I pusmetyje pajamos iš PSDF sudarė 649 020 Lt, išlaidos – 256 617 Lt ir nepanaudota 392 103 Lt.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių (2004-06-15 nutarimo Nr.751 redakcija) 23 p. numatyta, kad biudžetinių įstaigų pajamos naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas, o 26 p. numatyta, kad įstaigos gautas pajamas kaupia atskiroje sąskaitoje ir šias sumas 2 kartus per mėnesį

įmoka į atitinkamą biudžetą. Pagal audito metu pateiktus duomenis, per laikotarpį nuo 2002 metų liepos 1 d. iki 2004 metų rugpjūčio 1 d. poliklinika iš TLK gautas pajamas 1 964 578 Lt yra įmokėjusi į valstybės biudžetą. Per šį laikotarpį poliklinika panaudojo 719 996 Lt. Nepanaudotų lėšų likutis 2004-08-01 buvo 1 244 583 Lt.

Audito metu buvo atlikta kitų Vilniaus TLK aptarnaujamų asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kurių 2003 metais gautos pajamos iš PSDF lėšų viršijo patirtas išlaidas, analizė. Iš 22 analizuotų asmens sveikatos priežiūros įstaigų tik Vilniaus poliklinikoje išlaidos iš TLK gautų pajamų nesiekė 30% (sudarė 28,6%), VŠĮ Alytaus greitosios medicininės pagalbos stoties išlaidos sudarė 83 % gautų pajamų, o kitų asmens sveikatos priežiūros įstaigų išlaidos viršijo 90 % gautų iš Vilniaus TLK pajamų. Auditorių nuomone, poliklinika nesunaudoja iš TLK gautų lėšų už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas todėl, kad tam naudoja valstybės biudžeto lėšas, gautas vykdant programos - Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos uždavinį – teikti visapusiškai saugias, pažangiomis technologijomis pagrįstas asmens sveikatos priežiūros paslaugas bei užtikrinti statutinių pareigūnų ir kitų teisės aktuose nustatytų pacientų kategorijų prevencinę sveikatos priežiūrą ir psichologinės rehabilitacijos bei poilsio paslaugas priemonę - teikti Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnams ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios nekompensuojamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto.

IŠVADOS

Teigti, kad programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšos poliklinikoje naudojamos rezultatyviai, negalime, nes:

1. Poliklinika atskirai neapskaito išlaidų, teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas, finansuojamas iš valstybės biudžeto lėšų, bei teikiant paslaugas, apmokamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų ir atsiranda sąlygos programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos vykdymui skirtas lėšas naudoti ne priemonės - teikti Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnams ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios nekompensuojamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, vykdymui;

2. Poliklinika pagal sutartį su Vilniaus TLK 2003 metais pateikė apmokėjimui už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas PVM sąskaitas faktūras, kuriose nurodyta bendra suteiktų paslaugų suma 1 137 578,33 Lt (aptarnaujamų pacientų skaičius – 14 093). Poliklinikos nepanaudotų lėšų, gautų iš PSDF pagal sutartis su Vilniaus TLK likutis 2004-08-01 buvo 1 244 583 Lt. Poliklinika darbo užmokestį ir kitas patirtas išlaidas, uždirdant pajamas ir teikiant sveikatos priežiūros paslaugas pagal pasirašytas sutartis su Vilniaus TLK, dengė programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšomis, o ne PSDF lėšomis;

3. Sumažėjus asmenų, kuriems teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, finansuojamos iš programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšų, biudžeto sąmata nebuvo pakoreguota ir valstybės biudžeto asignavimai nebuvo sumažinti.

REKOMENDACIJA POLIKLINIKAI

Valstybės biudžeto asignavimus programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos vykdymui naudoti teikiant pareigūnams papildomas paslaugas, kurios nekompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto.

REKOMENDACIJA STEIGĖJUI

Koreguoti Sveikatos priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Respublikinės Vilniaus poliklinikos 2004 metų programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos sąmatą, atsižvelgiant į nepanaudotų iš TLK gautų lėšų likutį.

APIBENDRINTOS IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Poliklinikoje neįdiegta tinkama vidaus kontrolės sistema, užtikrinanti tinkamą darbo drausmę, poliklinikos valdymas bei darbo organizavimas sudaro prielaidas neefektyviam valstybės lėšų naudojimui.
2. Poliklinika neanalizavo kaip vykdyta 2003 metų priemonių plane numatyta prioritentinė veiklos sritis – prevencinė asmens sveikatos priežiūra ir kaip įgyvendinta strateginė kryptis – valstybės finansavimą skirti statutinių valstybės tarnautojų prevencinei sveikatos priežiūrai.
3. Poliklinika neteikė duomenų Vilniaus teritorinei ligonių kasai apie statutinių pareigūnų registraciją pirminei sveikatos priežiūrai poliklinikoje ir apie jiems suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Dalis poliklinikoje pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas gaunančių pacientų šioms paslaugoms prisirašę ir kitose gydymo įstaigose ir tuo sudaromos prielaidos netaupiam valstybės lėšų naudojimui.
4. Poliklinikoje netiksli šių įstaigų gydytis pasirinkusių asmenų apskaita, nėra kontrolės mechanizmo, užtikrinančio tikslią statutinių pareigūnų apskaitą.
5. Poliklinikos sudarytos 2003 - 2004 metų išlaidų sąmatos nėra ekonomiškai pilnai pagrįstos.
6. Nedetalizuotos papildomos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurios turėtų būti teikiamos pareigūnams iš valstybės biudžeto lėšų.
7. Teigti, kad programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšos poliklinikoje naudojamos rezultatyviai negalime, nes:
 - a) Poliklinika atskirai neapskaito išlaidų, teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas finansuojamas iš valstybės biudžeto lėšų, bei teikiant paslaugas, apmokamas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų ir atsiranda sąlygos programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos vykdymui skirtas lėšas naudoti ne priemonės - teikti Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities įstaigų pareigūnams ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios nekompensuojamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto - vykdymui;
 - b) Poliklinika pagal sutartį su Vilniaus TLK 2003 metais pateikė apmokėjimui už suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas PVM sąskaitas faktūras, kuriose nurodyta bendra suteiktų paslaugų suma 1 137 578,33 Lt (aptarnaujamų pacientų skaičius – 14 093). Poliklinikos nepanaudotų lėšų, gautų iš PSDF pagal sutartį su Vilniaus TLK likutis 2004-08-01 buvo 1 244 583 Lt. Poliklinika darbo užmokestį ir kitas patirtas išlaidas, uždirbant pajamas ir teikiant sveikatos priežiūros paslaugas pagal pasirašytas sutartis su Vilniaus TLK, dengė programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos lėšomis, o ne PSDF lėšomis.
 - c) Sumažėjus asmenų, kuriems teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų, biudžeto sąmata nebuvo pakoreguota ir valstybės biudžeto asignavimai nebuvo sumažinti.

REKOMENDACIJOS POLIKLINIKAI

- 1. Siekiant rezultatyvaus ir efektyvaus valstybės lėšų naudojimo, užtikrinti tinkamą darbuotojų darbo organizavimą ir darbo laiko apskaitos kontrolę.**
- 2. Analizuoti strateginės krypties – valstybės finansavimą skirti statutinių valstybės tarnautojų prevencinei sveikatos priežiūrai – įgyvendinimo eigą ir nustatyti konkrečias priemones jos įgyvendinimui.**
- 3. Užtikrinti tikslią prisirašiusių prie poliklinikos pirminei asmens sveikatos priežiūrai asmenų apskaitą ir teikti duomenis Vilniaus teritorinei ligonių kasai apie statutinių pareigūnų registraciją pirminei sveikatos priežiūrai poliklinikoje bei apie jiems suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas.**
- 4. Sudaryti ekonomiškai pagrįstas sąmatas dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo pareigūnams valstybės biudžeto lėšomis tik toms paslaugoms, kurios nekompensuojamos iš PSDF lėšų.**
- 5. Valstybės biudžeto asignavimus programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos vykdymui naudoti teikiant konkrečiai reglamentuotas papildomas paslaugas, kurios nekompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto.**

REKOMENDACIJOS STEIGĖJUI

- 1. Patvirtinti poliklinikos darbuotojų skaičiaus normatyvą.**
- 2. Koreguoti Sveikatos priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Respublikinės Vilniaus poliklinikos 2004 metų programos Vidaus reikalų sistemos pareigūnų socialinės garantijos sąmatą, atsižvelgiant į nepanaudotą iš TLK gautų lėšų likutį.**

Veiklos audito 1-ojo departamento
direktorius

Rimantas Sanajėvas

Vyresnioji valstybinė auditorė

Biruta Rudienė

Susipažinau
Sveikatos priežiūros tarnybos prie VRM
Vilniaus poliklinikos direktorė

Dalia Kalėtinienė

Padaryta viena valstybinio audito ataskaitos kopija bus pateikta Vidaus reikalų ministerijai